శి ల

"మూన్ రాక్ ఎగ్జిబిట్!"

"చంద్రశిల ప్రదర్శన!"

తెల్లని గుడ్డమీద పచ్చని అక్షరాలు మెరిసి పోతున్నాయి.

ఆవరణ నిండా తోరణాలు! హాలు నిండా తోరణాలు! రంగురంగుల కాగితాల తోరణాలు! గాలికి టపటప మని కొట్టుకుంటూ ఆనందంతో తలలూపుతున్నాయి.

విశాలమయిన ఆవరణ, వింతకాంతిని విరజిమ్ముతున్న లోపలి హాలు!

ఆవరణకు ముందు అందమైన గేటు ఠీవిగా, హుందాగా వుంది!

ఆవరణ చుట్టూ గోడ! గోడనానుకొని రంగురంగుల క్రోటను మొక్కలు.

ఆవరణనిండా కార్లు! ఎండలో తళతళ మెరుస్తు న్నాయి; మిలమిల్లాడు తున్నాయి!

గేటునుండి వరండా వరకు పెద్ద క్యూ!

వరండా దాటి హాలులోకి వెళ్ళడానికి మరింత పెద్ద క్యూ!

సుమారు ఫర్లాంగు పొడుగున పాములా మెలికలు తిరిగిన క్యూ!

పుట్టలోకి వెళుతున్నట్టు హాలులోకి పాకుతుంది 'క్యూ!'

'క్యూ' నిండా టెర్లిన్ చొక్కాలు, రెయాన్ పాంట్లు, రంగు రంగుల చీరలు, గాజుల గలగలలు, ఖరీదైన సెంటు వాసనలు, అత్తరు పరిమళాలు, ఎండను భరించలేని సుందరాంగుల నిట్టూర్పులు!

చేంతాడు లాటి 'క్యూ', మెత్తగా నత్తగుల్లలా ముందుకు కదుల్తోంది.

సంఘంలో ముందుకు వెళ్ళటం కష్టం! 'క్యూ'లో ముందుకు వెళ్ళటం మరింత కష్టం!

'క్యూ' కదులుతోంది, మెల్లగా, హోదాగా, నిండుగా!

ముందు జనంతో పాటు నేనూ కదులుతున్నాను. చంద్ర శిలలను దర్శించాలనే కుతూహలం చంపుకోలేక ఆఫీసుకు శలవుపెట్టి మరీవచ్చాను. పొడుగాటి 'క్యూ' చూస్తే నిరుత్సాహం, విసుగు కల్గినమాట వాస్తవం కాని చంద్రశిలను చూడాలనే ఆసక్తి వాటిని జయించింది.

'క్యూ' ముందుకు కదులుతోంది!

పైన ఎండ మండుతోంది!

బీచ్ మీద నుంచి వస్తున్న చల్లగాలి శరీరానికి తాకి కాస్త ఉపశమనాన్ని కలుగ జేస్తోంది.

కారు హారన్లు, లోపల మైకులోనుండి వినవస్తున్న ఇంగ్లీషు మాటలు, 'క్యూ'లోని జనం మాటలు; అంతా సందడిగా వుంది!

"అసలు, యీ చంద్రశిల ఎలా వుంటుందంటారు?"

నాముందు నిలబడిన బట్టతలాయన ఆయన ముందున్న గిరజాల పెద్ద మనిషిని అడుగుతున్నాడు.

గిరజాల పెద్దమనిషి వేదాంతిలా నవ్వేడు. 'పారిస్' నుండి వచ్చిన పెద్ద మనిషి ఆది మానవుడి వేపు చూసినట్టు బట్టతలాయన వేపు చూశేడు.

తరువాత ముఖం మీద పడుతున్న గిరజాలు వెనక్కు నెట్టుకుంటూ అన్నాడు "మనరోడ్డు ప్రక్కనవుండే కంకర రాయిలా వుందట! నిన్న మా అల్లుడు చూసాడు.

మా అల్లుడు 'జియాలజీ' డిపార్టుమెంటులో పని చేస్తున్నాడు లెండి.

"అంతేనా? ఇంకా మెరిసిపోతూ వుంటుందనుకున్నాను!" అంటూ తన ఆస్తి అంతా పోయినట్లు మొహం పెట్టి నిరుత్సాహ పడిపోయాడు బట్టతలాయన!

'చంద్రశిలను పట్టుకొచ్చి యీ బట్టతల మధ్యలో పెడితే ఎటువైపు దొర్లుతుందా?" అని ఆలోచిస్తున్నాను నేను!

"దానిమీద చిన్న చిన్న రంధ్రాలు కూడా ఉన్నాయట! ఆ శిలనిండా కార్బన్ ఎక్కువగా వుంటుందని మా అల్లుడు చెప్పాడు..."

గిరజాలాయన ఇంకా ఏదో చెప్పబోతున్నాడు వాళ్ళ అల్లుడే చంద్రశిలకు అధారిటీ అయినట్లు అభివర్ణిస్తున్నాడు!

నా ముందున్నాయన ఎండకు మాడిపోతున్న బట్టతలను తన రెండు చేతులతో నిమురుకుంటూ చిరాకుగా ముఖంపెట్టి వింటున్నాడు.

"క్యూ" ముందుకు కదుల్తోంది!

ముందు కదిలి మెల్లిగా వరండా మెట్లుఎక్కాను!

"కాంప్లిమెంటరీ" లతో వచ్చిన వాళ్ళు "క్యూ"ని దాటుకొని విడిది యింట్లోకి వెళ్తున్న పెళ్ళివారికిమల్లే హుందాగా, దర్జాగా లోపలికి దూరి పోతున్నారు.

వరండాలోకి వెళ్ళగానే ప్రాణం లేచి వచ్చినట్లు యింది!

చల్లని నీడలో సముద్రపు గాలి తగిలి కాస్త హాయిగా వుంది!

బట్ట తలమీద చికాకు తగ్గి ముఖం కాస్త వికసించింది.

గిరజాలాయన రుమాలుతో ముఖం ఒత్తుకుంటు న్నాడు.

ప్రతి నిమిషం గిరజాలను చెవుల వెనక్కి తోసు కుంటున్నాడు.

వరండాలో ఒక వారగా నిలబడి ఇద్దరు పోలీసులు బీడీలు కాల్చుకుంటూ కబుర్లు చెప్పు కుంటున్నారు. ప్రజల క్రమశిక్షణ మీద వాళ్ళకు దారుణమైన నమ్మకం వుంది కాబోలు అసలు 'క్యూ' దగ్గరకు రాకుండా దూరంగానే వుండి పోయారు.

'క్యూ' మరికాస్త ముందుకు కదిలింది.

వరండా దాటి హాలులోనికి అడుగు పెట్టాను!

హాలులోని 'ట్యూబ్ లైట్లు' తెల్లని కాంతిని విర జిమ్ముతున్నాయి!

హాలుగోడలు పాలలో ముంచి తీసినట్లు తెల్లగా మెరుస్తున్నాయి. అతి చల్లగా, హాయిగా వుంది లోపల!

పంకాలు కూడా శబ్దం చేయటం యిష్టంలేక కాబోలు మెల్లిగా తిరుగుతున్నాయి.

గోడకు రంగు రంగుల అంతరిక్ష నౌకల చిత్రాలు అమర్చ బడ్డాయి.

తెల్లని దీపాల కాంతి ముందు గాజుపలక మీద వ్యోమగాముల చిత్రాలు మెరిసి పోతున్నాయి.

మైకులో అందమయిన ఆడ కంఠం ఆంగ్లంలో అంతరిక్ష యాత్రా విశేషాలను అభివర్ణిస్తోంది.

యాత్రకు అయిన ఖర్చుల వివరాలు, వ్యోమగాములు పడినశ్రమ అన్నీ విడమర్చి చెప్తోంది!

నా ముందున్న బట్టతలాయన నా వైపుకు తిరిగి "అమ్మో! అన్ని కోట్లడాలర్లే!... అంతడబ్బు వుంటే ఇండియాలో కొన్ని లక్షల బిల్డింగ్స్ కట్టెయ్యొచ్చు?... ఏమంటారు?" అన్నాడు.

"ఔను!...కొన్ని కోట్ల కిళ్ళీబడ్డీలు కూడా పెట్టుకోవచ్చు!" అందామను కున్నాను. కాని ఒక చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకున్నాను. బట్టతలాయనకు నా చిరునవ్వు రుచించలేదు కాబోలు ముఖం చిట్లించుకొని ముందుకు తిరిగి పోయాడు. మెల్లగా ఏదో సణుక్కుంటూ వేళ్ళు మడిచి ఏవో లేఖలు కడుతున్నాడు!

బహుశః ఎన్ని బిల్డింగులు కట్టొచ్చునో లెఖ్ఖేస్తున్నాడు కాబోలు!

"మీరు బిల్డింగ్స్ కంట్రాక్టరా?...మిమ్మల్ని యింతకు ముందు ఎక్కడో చూసినట్లుంది!" అన్నాను.

"కాదండీ! లారీల కంట్రాక్టరుని...అక్కయ్యపాలెం క్వారీనుంచి 'పిక్క' తోల్తున్నాయి మా లారీలు! నాకు అయిదు లారీలున్నాయి! రెండు లేలెండులు, మూడు బెంజీలు...నే నప్పుడే పదేళ్లుగా యీ వూళ్ళోనే వుంటున్నానులెండి..." యింకా ఏదో చెప్తున్నాడాయన.

ఆయన మాటలు వింటూనే పక్కనున్న 'ఈగల్' నమూనాను తిలకిస్తున్నాను. చంద్రుని ఉపరితలం మీద దిగటానికి అనువుగా 'అది ఎలా తయారు చేయబడిందో, దాని నిర్మాణంలో ఎన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకున్నారో; అవన్నీ విడమర్చి చెప్తున్నాడు అక్కడ నిలబడ్డ గైడ్!

ఇంకాస్త ముందుకు వెళ్తే వ్యోమనౌకల అనుసంధాన్ని చూపించే చిత్రం వుంది! దాన్ని దాటి వెళ్తే ఎదురుగానే వుంది చంద్రశిల!

తెల్లని 'నైట్రోజిన్' జార్‌లో భద్రపరచారు దాన్ని! మూడుస్టీలు 'లెగ్స్' మీద అతి పొందికగావుంది! బాదంకాయ కంటే కాస్త పెద్ద పరిమాణంతో నలుపు రంగుతో చిన్నచిన్న రంధ్రాలతో, చూడటానికి మాత్రం కాస్త పేలవంగానే వుంది. అన్ని వైపులా కనబడేలా 'నైట్రోజిన్ జార్' మెల్లిగా తిరుగుతోంది!

కొద్ది క్షణాల పాటు దానివంకే కన్నార్పకుండా చూస్తూ వుండి పోయాను. అది కేవలం శిలే కావొచ్చు! కాని అది అలా తిరుగుతూ వుంటే దాని వెనుక కొన్ని మేధావుల ప్రజ్ఞ, శ్రమ కనిపించింది! మానవుడు భూమి మీద పుట్టాక సాధించిన అతి మహత్తర కార్యాల్లో యిదొకటి! సందేహం లేదు!

విశ్వమానవ కల్యాణానికీ, సిరి సంపదలకూ చంద్ర లోక యాత్ర ఏ విధంగా ఉపకరిస్తుందో యోచిస్తూ, రాబోయే సత్ఫలితాలను ఊహిస్తూ హాలుదాటి బయటకు వచ్చాను.

నా ముందున్న బట్ట తలాయనకు పూర్తిగా ఉత్సాహం చచ్చిపోయినట్లుంది. "ఓస్! ఇలా ఉంటుందంటే నే రాకనే పోదును! రిక్షాకు రెండు రూపాయలు దండుగ!" అంటూ సణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

ఆవరణ దాటి జనాన్ని తప్పించు కుంటూ రోడ్డు మీదకు వచ్చాను. వచ్చేపోయే వాహనాలతో, మనుష్యులతో చాలా సందడిగా వుంది రోడ్డు! ఒక వారగా వెళ్ళి జన సమ్మర్దం ఆట్టే లేనిచోట నిలబడి జేబులోంచి సిగరెట్టు తీసి ముట్టించాను. నా మిత్రుడు భాస్కరరావు పన్నెండు గంటలకు వస్తానని చెప్పేడు ఇద్దరం కలసి యింకో ఫ్రెండు యింటికి వెళ్ళాలని అనుకున్నాం, సిగరెట్టు కాలుస్తూ అతని కోసం చూస్తూ నిలబడ్డాను.

"బాబూ! రెండురోజుల బట్టి గుక్కెడు గంజయినా లేదు! అయిదు పైసలుంటే ధర్మం చెయ్యండి..."

ప్రక్కకు తిరిగి చూశాను!

ఎవరో ముష్టిది! దాని వయసు ఏడు పదులకు పైబడి వుంటుందని ముడతలు పడ్డ దానిముఖమే చెప్తోంది. జుట్టు పీకి పారేసిన తాటి టెంకకిమల్లే అతి అసహ్యంగా వుంది. తెల్లని కళ్లు రెండూ లోతుకుపోయి చూడటానికి భయం కల్గిస్తున్నాయి. ఎండిపోయిన దాని గుండెలు చూస్తే; అసలు ఆమె పుట్టేక యవ్వనం చూడకుండా వృద్ధాప్యంలో అడుగు పెట్టినట్లుంది. దాని చేతులోని ఖాళీ రేకుడబ్బా వడవడా వణుకుతోంది! రెండో చేతిలోని కర్రమీదే ఆధారపడి నిలబడింది ఆమె!

"బాబూ! అయిదు పైసలు ధర్మం చెయ్యండి మా రాజులూ..." ముసిల్ది సణుగుతున్నట్లు మెల్లిగా అడుగుతోంది!

మాట్లాడుతూ వుంటే ముడతలు పడిన చప్పిదవడలు ముద్దల్లా లోపలికీ పైకీ కదుల్తున్నాయి. ఆ గొంతులోని దైన్యం, ఆ ముఖంలోని నైరాశ్యం చూసి, భరించలేక జేబులోంచి అయిదుపైసలు తీసి ముసల్దాని డబ్బాలో పడేశాను.

"నూరేళ్ళు బ్రతుకుబాబూ!" అంటూ వణుకుతూ దీవించింది.

అయిదు పైసలకూ నూరేళ్ళ చొప్పన నా జేబు లోని చిల్లరంతా దానం చేస్తే ఎన్నివందల యేళ్ళ ఆయుష్షు కలిసి వస్తుందో లెఖ్ఖలు కడుతూ నిలబడ్డాను.

"అయితే బాబూ! ఇదంతా ఏటి?...ఇయాళ ఇక్కడికి యింత మందొచ్చారు...?"

పక్కకు చూశాను. ఇంకా ముసిల్ది అక్కడే వుంది! తన ప్రశ్నకు సమాధానం కోసం నావంక చూస్తోంది.

"అమెరికా వాళ్ళు చంద్రుని మీదకు వెళ్ళి, అక్కడ నుండి రాళ్ళు, మట్టి పట్టుకొచ్చారు అందులో ఒక రాతిని యిక్కడ చూపిస్తున్నారు!" అన్నాను

"ఏటి? ఆకాశం మీది సెంద్రుడి లోంచే..."

"కాదు! భూమ్మీద చంద్రుడిలోంచి! కసురు కున్నాను.

"ఏటి బాబూ! నేను ముసల్దాన్నని ఏళాకోళం సేస్తున్నావేటి? నేకపోతే సెంద్రుడిలోంచి రాళ్ళు పట్రాడ వేటి? అక్కడ మడుసులు వెళ్ళడం వేటి?"

"నిజమే మామ్మా! రాకెట్ మీద అక్కడికి వెళ్ళేరు. అదికూడా మనభూమిలాగే వుంటుంది - అక్కడ నుండి తవ్వి ఈ రాళ్లు పట్టుకొచ్చారు. అక్కడ పరిస్థితు లన్ని అనుకూలంగా వుంటే రేపటినుండీ మనం కూడా రాకెట్ మీద ఝామ్మని వెళ్ళి చక్కా రావచ్చు!"

చంద్రలోక యాత్ర ఊహిస్తూ గట్టిగా దమ్ము లాగాను.

"అయితే బాబూ అక్కడ కూడా మనలాటి మణుసులున్నారా?"

"అబ్బే లేరు."

"మరక్కడే టున్నది? ఆసక్తిగా అడిగింది ముసిల్ది.

రావల్సిన మిత్రుడు యింకా రాలేదు' అందుకే యీ ముసిల్దానితో సంభాషణ పొడిగించాను. "అక్కడ కూడా భూమి మీదలాగే కొండలు, గోతులు, రాళ్ళు రప్పలు వున్నాయి. అక్కడ మనుషులు బతకడానికి వీలుందేమోనని చూస్తున్నారు. బంగారంలాంటి ఖరీదయిన లోహాలు ఏవయినా ఉంటే భూమ్మీదకు తెస్తారు!"

"అయితే, వాటివల్ల మనకి లాభం వుంటాదా?"

"ఎందు కుండదు? ప్రపంచం అంతా సిరి సంపదలతో తులతూగి పోతుంది!...అన్నాను హుషారుగా.

ముసిల్దానికి ఈ వాక్యం అర్థమైనట్టులేదు.

నావైపు ఆశగా చూస్తూ "ఏటి బాబూ?" అంది

"అవన్నీ భూమ్మీదకు తెస్తే కావలసినంత డబ్బు మామ్మా! ఇంక దరిద్రమనేది ఉండనే వుండదు!" చేతిలోని సిగరెట్టు పారేసాను.

ముసిల్దాని ముఖంలో కాస్త ఆశ కనబడింది. తెల్లని కనుపాపల వెనుక రవంత వెలుగు!

నాకు మరీ కాస్త దగ్గిరగావచ్చి కర్ర ఆసరా సరి చేసుకుంటూ అడిగింది—"నేనో మాట అడుగుతాను కోప్పడకు బాబూ! మరి మాలాటోళ్ళ కందరకూ కూడూ గుడ్డా దొరుకుద్దా!" ముసిల్ది బోసినోరు తెరచుకొని గుడ్లు పెద్దవి చేసి, కుతూహలంగా నావైపు చూస్తోంది, సమాధానం కోసం!

ముసిల్దాని ప్రశ్న కాస్సేపు నన్ను తికమక పెట్టింది.

"నిజమే! ప్రపంచం సౌభాగ్యవంతం కావొచ్చు! ఆ సౌభాగ్యంలో యీ ముసిల్దానికి వాటా వుందో, లేదో!" ముసిల్దాన్ని చూస్తే జాలేసింది.

"అది పట్టుపరుపులూ, ఎయిర్ కూలర్లూ, విహార యాత్రలూ, పంచభక్ష్య పరమాన్నాలూ కోరటం లేదు!

దానికి కావల్సింది, ప్రకృతి తాకిడినుండి రక్షించుకోవటానికీ మానాన్ని సంరంక్షించుకోవటానికి చాలినంత బట్ట!

ప్రాణం నిలబెట్టుకోవడానికి గుక్కెడు గంజి! పట్టెడన్నం!

అవి లభిస్తే ప్రపంచం ఎలా పోయినా ముసిల్దానికి సంబంధం లేదు దానికి అవి దొరుకుతాయని ఖచ్చితంగా ఎలా చెప్పగలను?'

ఒక వైపు ప్రగతి పరుగెడుతోంది! శాస్త్రం వృద్ధి అవుతోంది! నిత్య జీవితంలో మనిషి ఎన్నో సుఖాలు

ఏర్పాటు చేసుకుంటున్నాడు. మనసులోని ఊహాలకు మల్లే అతి వేగంగా ఎగిరి ఎక్కడికి కావాలి స్తే అక్కడకు చేరుకో గలుగు తున్నాడు.

ఇంకొక వైపు మానవత నశిస్తోంది! పగ, దౌర్జన్యం పెరిగి యుక్తాయుక్త విచక్షణా జ్ఞానం నశించి తను నిర్మించు కొన్న ఆయుధాలతో తనవారినే బలి పెడుతున్నాడు! కొంతమంది తిండికీ బట్టకూ ముఖంవాచి దినం గడవటమే కష్టంగా బ్రతుకుతున్నారు.

ఈ రెండింటికీ సమన్వయం ఎక్కడ?

ఏ శాస్త్రం, ఏ ప్రగతి, ఏకళ దీన్ని సమన్వయ పరచగలరు? ప్రతి మనిషికీ నిత్య జీవితానికి అవసరమయిన వన్నీ లభించే పరిస్థితి ఎలా వస్తుంది?

ఆలోచిస్తున్నాను! ఎక్కడా తలాతోకా అందటం లేదు!

నేను సమాధానం చెప్పలేదని కాబోలు ముసిల్ది కర్ర టకటక లాడించుకుంటూ రోడ్డు ఆవలివైపు మెల్లిగా కదిలి పోతోంది. కదిలి పోతూన్న ముసిల్దాని ముఖంలో ఎంతో దైన్యం వుంది. తెల్లగా పాలిపోయిన దానిగాజు కాయల్లాంటి కళ్ళలో ఎంతో విషాదం ఉంది!

నీరసంగా నడుస్తున్న దాని అడుగుల్లో ఎంతో నైరాశ్యం వుంది!

కొంతసేపు కదిలి పోతున్న ఆమెవైపే తదేకంగా చూసి మరో సిగరెట్టు తీసి వెలిగించాను.

ఇంతలో-రాకాసి అరుపులాటి హారను, కీచుమంటూ కారు ఆగిన చప్పుడు, ఆ చప్పుడులో కలిసిపోయి లీలగా వినిపించిన మూలుగు-నా చెవులకు సోకాయి!

వెనక్కి తిరిగాను...

కళ్లు తిరిగినట్లయింది!

దెయ్యంలాటి కారు చక్రాల ముందు ముసిల్ది బోర్లా పడివుంది!

కొంకర్లు పోయిన చేతివేళ్ళు రోడ్డుమీద మట్టిని కౌగిలించుకుంటున్నాయి!

దాని తల పగిలి కారిన రక్తం, పీచులాంటి జుట్టును తడిపి పక్కలకు పరచు కుంటోంది! తల ప్రక్కనే ఉన్న కంకరరాయి రక్తంలో తడిసిన చంద్రశిలలా మెరుస్తోంది!

ఆ దృశ్యం చూస్తుంటే కడుపులో దేవినట్లయింది!

క్షణంసేపు కళ్ళు బైర్లు కమ్మాయి.

మనుషులందరూ కారు చుట్టూ గుమిగూడారు!

కార్లోని మనిషి ఇంగ్లీషులో ఏదో సర్ది చెప్తున్నాడు లోపలి వరండాలోని పోలీసు లిద్దరూ కారువద్దకు వచ్చారు.

నాకు మనసంతా దిగులుగా అయిపోయింది!

ఆ ముసిల్ది చచ్చిపోయింది! అవును చచ్చిపోయినట్లు చలనం లేని ఆమె శరీరమే చెప్తోంది!

ముసిల్ది నిశ్చయింగా చచ్చిపోయింది!

కొన్ని క్షణాల క్రితం అది నన్నడిగిన ప్రశ్న యింకా చెవుల్లోనే సుడులు తిరుగుతోంది!

"—మరి మా వాటోళ్ళందరికీ కూడూ, గుడ్డా దొరుకుద్దా...?"

'ఇక దానికి కూడు అక్కర లేదు!!

ఎవరయినా దయతలిస్తే శవం మీద కప్పటానికి రెండు గజాల గుడ్డ కావాలి! అంతే!

భయంకరమైన ఆ దృశ్యాన్ని చూస్తూ అక్కడ నిలబడలేక ముందుకు నడిచాను.

చంద్రశిల ప్రదర్శన ఆవరణలోని 'క్యూ' యింకా ముందుకు కదుల్తూనే వుంది.

[జ్యోతి]

◆ ◆ ◆ ◆